

-vervolg van blad 1884q1

Doch er is ook nog zooveel overdrijving bij ds. *M.*, dat 't noodig is hem de oogen er voor te openen. Hij schrijft die onkunde ook toe aan het schoolonderwijs. Hij zegt: "dat van de scholen alle godsdienstonderwijs geweerd is." Zie – dat is meer dan overdrijving – dat is onwaar. Weet hij niet, dat de school moet opleiden o.a. tot alle Christelijke deugden? Dat in het leerplan voor de scholen uren voor godsdienstonderwijs moeten worden aangewezen? En weet hij niet, hij, die zich klaarblijkelijk zoo bekommert over de gemeente Emmen, dat in *elk* van de scholen dier gemeente gelegenheid tot het geven van onderwijs in de bijbelsche geschiedenis gegeven wordt? Zulke overdrijving schaadt. Ook de overdrijving, dat in Drenthe de bijbel weinig gelezen wordt. Daar tegenover zoude men kunnen stellen de waarheid, dat bij velen de bijbel het eenig boek is, dat gelezen wordt. Maar het is moeielijk over zulk een belangrijke zaak in enkele woorden een algemeen oordeel te vellen. Doch zelfs indien de bewering van ds. *M.* (die ik niet toestem) helaas, waarheid ware, dan kan de oorzaak daarvan niet liggen in het modernisme. Dit immers is, volgens ds. *M.* nog zoo oud niet. Het grootste deel van ons Drentsch volk is nog opgevoed onder den invloed van de school, waarin men den bijbel las, en onder de heerschappij van een godsdienst-richting, die toen, denklijk ook naar ds. *M.*'s meening, den bijbel nog niet verguisde. Er moeten dus andere oorzaken zijn, die den bijbel ter zijde deden leggen, òf het woord des bijbels heeft nooit diepen ingang gevonden.

Ja maar, zegt ds. *M.*, de predikanten van het modernisme sporen niet aan tot het lezen van den bijbel; zij oordeelen zelfs, dat het lezen van den bijbel voor den ongeleerde schadelijk is. Daar nu, volgens ds. *M.*, wegens de onkunde in Drenthe, er wel veel ongeleerde menschen moeten zijn, zoo volgt, dat door de predikanten bijna algemeen het lezen van den bijbel voor schadelijk moet gehouden worden. Bij het lezen daarvan, m.d.r., stond ik werkelijk verbaasd. Hoe is 't mogelijk, dacht ik, dat een predikant zoo weinig op de hoogte is van 't geen er op dat gebied voorvalt. Hij weet zelfs niet wat er in zijn eigen gemeente omgaat. Om één ding te noemen: de afdeeling van den N.P.B. aldaar zendt uitnodigingen rond om lezingen te houden, bepaald over den bijbel en onderwerpen uit den bijbel. Zoude zij dit doen, en de predikanten, die er gehoor aan geven, zoo doen, indien zij oordeelden dat de bijbel niet gelezen behoefde te worden? Of zou het juist zijn, omdat zij gaarne beter ingelicht wenscht te worden, mogelijk beter dan zij dit van ds. *M.* verwacht?

En als dan ds. *M.*, na zijne vreesselijke beschuldiging van het modernisme, in één adem daarop laat volgen: "Wat ds. *R.* zelf van den bijbel denkt, laat ik in 't midden," dan is dit zeker zeer voorzichtig van hem, ook omdat hij, die denkbeelden niet kennende, gewaagd zou handelen door zich bloot te geven, maar dan ligt er voor den lezer toch deze verdachtmaking in opgesloten, dat ik ook het mijne doe, "om het volk zijnen bijbel" te ontnemen.

Foei, ds. *M.*, gij moest het toch beter weten!

Doch daarover niet meer. Ds. *M.* heeft mijne persoon en prediking er bij gehaald, alsof hij die kende, en dat op eene wijze, die mij dringt daarop niet te antwoorden. Doch dit zij gezegd: de wijze, waarop hij dat doet en beide beoordeelt en tevens de gemeente van onbevattelijkheid beschuldigt, is dezelfde, waarop dat reeds gedurende eenige jaren geschiedt door evangelisten in de gemeente. En zoo het ds. *M.* niet te erg is zulke dingen ter neer te schrijven, ik zal er niets meer tegen zeggen dan dit: Beproof het om nog verder door verdachtmaking, scheve voorstellingen enz. deze gemeente "in te lichten", - 't zal u niet gelukken haar uitéén te jagen!

Doch ter zake.

Ik beweerde: het doel van de werkzaamheid der heeren *R.N. c.s.* is: Drenthe voor de orthodoxie te veroveren. Of is dit mis? Behoort dit soms tot de "rest", die de geestverwanten mogen laten liggen? Had ds. *M.* dit in 't oog gehouden, dan zou hij zijn geschrijf over mij in de pen hebben kunnen houden, en had hij beter gedaan den heer *Roosmale Nepveu* aan zijne gewestgenooten voor te stellen. 't Is toch altijd goed, dat men niemand kent, wiens geschenken men zal aanvaarden. Hij had tevens moeten aantonen, òf, dat het door mij aangegeven doel niet het juiste was, òf, indien wel, het duidelijk moeten maken waarom dat plan goed en noodig was. Het is jammer, dat wij dit niet weten. Ds. *M.* weet er blijkbaar meer van, en hij onthoudt ons bijna geheel zijn licht.

Wel zegt ds. *M.*, dat ik nooit den juichtoon zal doen hooren: "Het daget in het oosten." Ik denk het met hem. Toch hoopt hij op het gelukken van het plan. Hij zegt wel niet te meenen, dat het reeds met iemand goed is, als deze maar orthodox is (denkt hij soms, dat anderen het wel meenen?), maar het heil ziet hij toch in de heerschappij der orthodoxie. En het begint reeds voor hem te dagen!

-vervolg op 1884q3